

„Edinost“

izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdanji na leto gld. 21.—
Za samo večerno izdanje 12.—
Za pol leta, četrt leta in na mesec razumno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč. večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč. Izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, odpravništvo in sprejemalje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinosti“ v Trstu.

Častitim našim gg. naročnikom!

Prosimo častite svoje naročnike, da pravočasno obnove naročnino za prihodnje četrtletje, oziroma da poravnajo nastalo naročnino.

Uprava „Edinosti“.

Brzobjavna in telefonična poročila.

(Novojle vesti.)

Dunaj 28. V deželni zborih za Kranjsko, Gornjeavstrijsko, Moravsko in za Predarlško so deželni glavarji izrekli zahvalo za cesarsko sporočilo, so se iskrenimi besedami spominjali smrti blagopokojne cesarice Elizabete in petdesetletnice vladanja Nj. Velič. cesarja, ter so zaključili z navdušenimi »Slava«-klici na cesarja. Na to so se pričela meritorična dela.

Budimpešta 28. V dvoboju, ki je bil večeraj med poslancema Gajaryjem in Szemerem, je slednji v prvem spopadu dobil udarec s sablo po glavi. Dasi ravno so zdravniki konstatovali, da je rana resna, so sekundanti zahtevali, naj se nadaljuje dvoboj. V drugem spopadu, ki je bil hušji od prvega, je dobil Szemere še eden udarec po glavi, ki ga je storil nezmožnega za daljnji boj. Gajary je dobil udarec na desno roko. Na to sta se spravila oba nasprotnika.

Budimpešta 28. V dvoboju med Karolij-jem in Fejérváryjem sta se na poziv sekundantov spravila nasprotnika, ne da bi se bila streljala v drugo.

Rotterdam 28. Esterhazy se od 19. decembra nahaja tukaj.

Airola (Švica.) 28. Prebivalci v Airola so nekaj časa sem zelo vznemirjeni, ker so v nevarnosti, da bližnja gora Sasso Rosso pokonča ves kraj. Večeraj se je udrla gora prvokrat. Plazi kamenja, ledu in snega so leteli do poludne nizdolu. Minolo noč so ostavili prebivalci svoja stanovanja.

P O D L I S T E K.

21

BARON IVICA

Spisal A. ŠENOVA.

Poslovenil Večeslavov.

Jutri treba le še na magistrat, da se računi podpiše in potem, »vi godei zagodite«.

Meni je bil ta gospod varuh pregrenak, toda ko mi je govoril o ženitvi, pes ga nesi, hajdi, požreti hočemo tudi to grenkobo!

Martin me je prijel pod roko in me sprovel v vrt.

»Sedi«, rekel je, »Ivica, da ti povem, kako pametno, ker si pametna glava«.

»Pa dajte, gospod varuh«.

Varuh je sel na prehod, sklonil glavo in nekaj časa kopal s palico po travi.

»Jaz, Bog mi duša«, rekel je naposled, »hočem dobro tebi in tvoji materi. Menda me ne poznaš. Varuštvo ni šala in tudi ničesar ne nese. Odgovarjaj temu in onemu, brigaj se za to in ono: velika je briga. Za drugega, bogme, ne bi bil prelil ni kaplje znoja, ali za vas — za svojega starega prijatelja Miška — Bog daj njegovi duši lahko — mi ni žal za trud. Ti si mu bil osobito

Proti polutretji uri zjutraj se je odrgalo veliko skalovja, ki je priletelo na hotel v Airola, kakor tudi na nekatere sosednje hiše, katere so porušene. Podrobnosti še niso znane, toda kaže se, da izmed prebivalcev ni nikdo izgubil življenja.

Madrid 28. »Imparcial« in »Tiempo« obžalujeta, da je obolel Sagasta, izjavljata pa, da je v interesu dežele potrebno, da se reši ministerska kriza kolikor možno hitro.

Kaneja 28. Predsednik krečanskega eksekutivnega odbora je predložil priinu Juriju program, po katerem se tekom dveh mesecev skliče narodni zbor v Akrotiri, da se posvetuje o zakonskih načrtih, katere je pripravil eksekutivni odbor.

Priinu Jurij odbere člene vlade iz večine v zboru, ki se ne skliče potem pred pretekcom petih let. Programu nasprotuje velika opozicija.

V imenu „colture“ zoper kulturo in pravo.

I.

Benussi.

Predsednikom društva »Progresso« je znani občinski svetovalec gosp. Benussi. Društvo »Progresso« je tisto društvo, ki je dalo inicijativo za grdo demonstracijo od minole nedelje. Naravno je torej, da je tej demonstraciji, uprizorjeni v obliki javnega shoda, predsedoval predsednik »Progressa«, gospod Benussi.

Njemu je torej pripadla naloga, da je pozdravil zborovalce, ki so prišli skupaj, da uleže »slovesen« protest proti širjenju prosvete in omike v — sosednji pokrajini. Predsednikom javnih in ne-javnih sestankov je že običajna fraza, da govore o časti, ki se jim je naklonila s tem, da predsedujejo dotičnemu shodu. O gospodu Benussiju nismo čitali v listih, da bi bil rabil prav to frazo. In In dobro jo je pogodil, ako je ni rabil. Kajti to

ljub, in čas je, da se ženiš. Vem, da ti že gori pod nohtmi. E? Mlada kri. Je-li? Jaz sem star praktikuš«.

»Prav govoriš. Dobro dekle je Vukovičeva Jaga, kakor dober dan. Boste srečna. Toda čuješ, Ivica«, prijel me je Martin za rokav, »kaj storite z materjo? Vidiš, to je zlo, veliko zlo. Mislil sem o tem sem in tje, a vsa glava mi je kakor rešeto. Ničesar ti nisem hotel reči, toda sedaj moram. Tvoja mati rada pije, rada se prepira, ima hudo kri. Kako bode ona postopala z mlado snaho, a?« In nadaljeval je Martin tišje: »Oni Jarnej! No, no — jaz samo tako menim«, in pri tem je stavil kažiprst na čelo.

»Ne razumem Vas«, sem rekel obledivši.

»Umel bodeš i to. Ni to nobena šala. Žena, žena — in huja od žene — baba. Jaz ti pravim, kjer ni sloge, tudi ni blagoslova. Dosti sem govoril stari, a ona: a da! Hodi svojo pot. Nevoščljiva ti je, grdi te«.

»Meni? Kaj sem jej kriv?«

»Kaj? Prašaj jo. Žena je. Vrag ga vedi!«

»Pa kaj naj storim?«

»Razdeli se«.

»Da se razdelim. Ni-li vse naše?«

že rečemo lahko, da redkokedaj se je sklicel kakov shod, ali se je priredila kaka manifestacija v tako nečastne in krivične namene, nego se je to zgodilo v Trstu minole nedelje.

Sešli so se, da protestujejo proti najplemenitejemu stremljenju sočloveka. In sešli so se v znamenju: hinavstva. Pretveza jim je bila obramba kulture v deželi in — gradili so barikade proti širjenju kulture; hlinili so se prvoborniki kulture — volkovi v ovčji obleki — a ubijali so kulturo. Kazali so se pionirje novodobne prosvete, a delali so in povzdigali svoj glas za oligarhijo iz minolih časov v nje najgrših izrastkih; v imenu liberalizma so protestovali v prilog srednjeveškim privilegijem. In to ne toliko privilegijem jedne narodnosti, nego jedne male, a tem drznejše kaste. Kaste, izvzete iz manjšine prebivalstva v deželi! Brat pojmu svobodoljubja je pojm človekoljubja. A oni — namišljeni svobodnjaki — so besneli proti stremljenju sočloveka, stremljenju, izvirajočemu iz najplemenitejih nagibov in izišlemu iz božjega in človeškega prava.

Koliko hinavstvo, koli oduren pojav človeške slabosti!

Takemu shodu je predsedoval gosp. Benussi! Kjer je še kaj zmisla za človekoljubje, za plemenito tekmovanje v človeštvu, za ljubezen do sobrata — človeka, tam gotovo ne bodo zavidali g. Benussija na tej časti.

Tudi pozdravni govor gospoda Benussija je bil sestavljen v znamenju neiskrenosti. Tudi on je govoril o dostojnosti, o italijanski kulturi in o svobodi na shodu, kateremu je bil takov namen in po katerem so se uprizarjale grde orgije zasramovanja sočloveka, mržnje, sovražtva in nespoštovanja do onega svetega jednakega prava, ki je zagotovljeno vsem v zakonih države, v katerih žive oni in — mi!!

Mnogo je govoril gospod Benussi in o različnem. Samo jednega ni povedal spoštovani predsednik »Progressa«. Proti osnovi namerjanega

»In njeno, vsaj ono kupljeno. Bolje je pogoditi se«.

»A brat in sestra?«

»Za nju se ne brigaj, tudi ona dobila svoj del. Njej se da petina, pa bode kraj prepiru; vsaj ona mi je rekla tako. Jaga ti tako prinese več tega, pa naj si mati gospodari na svojem, da ne bode tožb za vsako kokošje jajce«.

»Toda moj oče mi je govoril drugače«.

»Tvoj oče je mrtev. Stara mi je govorila: ako mi napravi razdelitveno pismo, naj si z milim Bogom privede jutri Jagico, drugače ne in ne. V mojo hišo mi ne ustopi«.

Ničesar mu nisem odgovoril, toda morete si misliti sami, kako mi je bilo. Kakor da mi je divja zver zakopala nohte v srce.

»No«, me je vprašal Martin, »hočemo-li? Brez pravde. Vidiš, jaz sem varuh; ti nisi še polnoleten. Da sem lopov, mogel bi delati slabo za vas; ali Bog mi je priča, dobro bodem delal, nočem brez tebe, ker si že zrel mladenič. Reči: dà, in potem bode za tri nedelje svatba, in Jagica tvoja«.

Martin je govoril vse to tako pošteno, tako iz srca. Nikoli nisem prej čul takega glasu od njega. (Pride še.)

kulturnega zavoda v Pazinu ni navel nijednega samega veljavnega argumenta!

Veseli se je, da se shod vrši v poslopju, ki nosi ime velikega Italijana. Ime Rossetti jim je postalo bojnim klicem, v imenu Rossettijevem se mečejo v mase pesmi sramotilke. In vendar konstatujemo notorično resnico, da Rossetti ni bil Italijan v zmislu »idejalov« *»Progressa«* in smo uverjeni, da — ako bi še živel ta mož in ako bi bil stal na mestu g. Benussija — gotovo ne bi bil govoril tako, kakor so govorili govorniki minole nedelje! Pokojni Rossetti je bil organ **avstrijske** vlade, je bil Avstrijec notri do mozga, je spoštoval slovenske občane, kar je kazal s tem, da je dobro in rad govoril naš jezik. Ako se torej njegovo ime zlorablja za take demonstracije, se le onečesa njegov spomin.

Gospodu Benussiju se je videlo umestno, da je omenjal o taki priliki društva, čegar tradicije značijo dijamentralno nasprotje onemu, kar je mislil, čutil in v svojem sreju hranil pokojni Rossetti: izgovoril je ime »Unione Ginnastica«, ime, v katerem je posebljeno vse sovražstvo do nas. A ne le to, v tem imenu je izraženo — še nekaj družega. In poslušaleci so burno ploskali, ko je g. Benussi vrgel med nje ta bojni klic. Mi smo hvaležni g. Benussiju na tem, kajti s tem je najdrastičneje označil pravo pravico in pravi pomen demonstracije od minole nedelje. V takem taboru niso avstrijske tradicije! S tem pa je tudi avstrijski vladi — in naj se ista imenuje Thun ali kakor si bode — dano stališče, na katero se mora postaviti nasproti tej demonstraciji! Avstrijska vlada, ki bi hotela vsprejemati direktivo od takih shodov, bi zapravila v isti hip pravico do naslova — avstrijska!

Gospod Benussi je rekel nadalje, da so Tržačani poslali svoje poslance na Dunaj, da razvijajo tam pred civilizovanim svetom zastavo italijanske »kulture«. Svobodno jim! Imajo pač svoje posebne pojme o kulturi. Avstrijskim vladam pa je dolžnost, da visoko drže zastavo one kulture, ki ima svoj odsev v jednaki pravici za vse, v jednaki ljubezni do vseh! To je prava kultura, katero naši nasprotniki gazijo v blato prav se svojimi agitacijami.

Gospod Benussi je rekel, da je Pazin italijansko mesto. O tej trditvi njegovi se nočemo prepirati žnjim, ko govori v našem imenu statistika in žnjo tudi dejstvo, da se je v vsej občini, ki šteje 15.000 duš, oglasila le 25-torica proti hrvaškemu gimnaziju v Pazinu!! In še teh 25 glav nosijo po velikem delu slovanska imena, a kar jih je laških, so izišli iz dveh, treh družin.

Gospod Benussi je govoril o indignaciji Italijanov. Ti ljubi Bog: kdor hoče biti »indigniran«, najde za to vzroka, kjer hoče. Ali ljudje, ki so indignirani vsled tega, ako se hoče komu dati mrvica pravice, ki so indignirani, ako se hočejo ustanovljati kulturni zavodi — taki ljudje so se obsodili sami in so definitivno zgubili pravico govoriti v imenu kulture. Istotako ni res, da je gimnazij v Pazinu kako »koncesija«, kajti skrb za kulturna sredstva vsem narodom je vladi v jednostavno — dolžnost. Še manje je res, da se je ta »koncesija« dala Slovanom na račun Italijanov! Kako, kje, na kaki način?! Ali se je Italijanom morda kaj odvzelo! Ali bode kako italijansko dete siljeno hoditi v hrvaški gimnazij?! Nič tega! Če pa se Italijani bojé naraščaja slovanskega razumnštva, ti ljubi Bog, kaj so nam povedali s tem? Nič družega, nego da se čutijo nesposobne za tekmovanje na polju kulture, **da mora biti tema**, kjer se hoče, da bleste njih zvezde!

Trditvi gospoda Benussija, da so vlade vsikdar zapostavljale Italijane in jih preganjale, najdemo zadostnega odgovora v faktičnih razmerah: v pretužnem položnju primorskih Slovanov in v — sodnih aktih! Za tako trditev in v oči gled takim dejstvom treba res posebnega poguma — na tem pogumu ne zavidamo gospoda Benussija. Kakor ga tudi ne zavidamo na pogumu, s katerim je pokazal na najsrmatnejšo stran zgodovine delovanja italijanske stranke v Istri: na divjaške dogodke radi dvojezičnih napisov. S tem opozorjenjem je gospod Benussi podal vladi najzanesljivejši podatek, kako jej je soditi o demonstraciji od minole nedelje.

Slednjič je gosp. Benussi pozivljaval somišljenike na boj, na nepretržen boj in je zaključil z

— frazo, da Italijani niso umirajoči, ampak le bolnik, ki je močne konstitucije in ki more ozdraviti. V tej frazi gospoda Benussija je nekoliko resnice. Italijani so res bolnik, toda vzrok tej bolezni je v njih samih, je v njih organizmu, ki ne more prenašati zdrave sape, ki je še le jela pihljati in ki je jela pripravljati državo za bližajoči se neizogibni preobrat, za ono dobo, ko se bodo mogli vsi narodi po svojih močeh udeleževati na velikem kulturnem delu. Kdor ne more živeti v takem zraku, ta je res — velik bolnik! In ako bode hotel ozdraviti, se bode moral privaditi tej sapi. Italijani naj le premisljajo o tem. S tem dobrohotnim nasvetom se poslavljamo primernim spoštovanjem od g. Benussija, predsednika »Progressa« in predsednika na demonstraciji od minole nedelje.

Politični pregled.

V Trstu, dne 29. decembra.

Deželni zbori. Deželni zbor tržaški se je otvoril včeraj nečuvvenim škandalom. Povod temu je bil, da so letos — kakor v deželnem zboru goriskem — došli tudi slovenski poslanci, njim na čelu gospod Ivan vitez Nabergoj! Kar se je dogodilo sinoči v tem deželnem zboru, to je takov škandal, taka sramota, da bi morali obupati na parlamentarizmu in konstitucionalizmu v Avstriji, ako niso sinočni dogodki izbili dna sodu potrpežljivosti odločujočih krogov do takih razmer. Pa ne le odločujočim krogom, ampak tudi povsod drugod, kjer imajo le še iskrico zmisla za pravico in le še iskrico spoštovanja do parlamentarnih načel in do svobode poslanca v izvrševanju svojega mandata, izročena mu po suvereni volji volileev, mora sinočni atentat na slovanske zastopnike v deželnem zboru tržaškem odpreti oči, da bodo videli vso gorostatnost razmer, v katerih živimo, in vse mučeništvo, ki je trpi slovenski rod na tej zemlji. S tega stališča ne obžalujemo sinočnjega škandala.

Na takov način se menda še ni otvoril noben zakonodajni zastop. Umeli bi na vse zadnje, da se je dogodilo kaj takega ob kaki razpravi, ali da se je dogodilo le vsled dejstva, ker so prišli poslanci, s povabilom deželnega glavarja v roki, vršit svojo dolžnost, to je dogodek, ki mora vzbuditi ogorčenje in zgražanje!

Deželni glavar je otvoril sejo običajnim pozdravom, vskliknivši »Evviva« cesarju, kateri vsklik pa ni našel v zbornici odmeva, kajti vse je ostalo tiho. Kakih 15 italijanskih poslancev je celó ostalo izven dvorane. In ko so le ti vstopili v dvorano, jim je občinstvo na galeriji priredilo prisrčno demonstrativno ovacijo. Kmalu na to sta vstopila slov. poslanca Ivan Nabergoj in Alojz Goriup. Hipoma je navstal neopisen vrišč in italijanski poslanci so preté in kričaje ostavili dvorano. Dež. glavar je ustal s svojega stola, istotako zastopnik vlade, namestništveni svetovalec Jettmar. Ta dva pa nista šla ven. Galerija je tulila dalje in pljuvala na okoličanske poslance. Mej tem so došli v dvorano ostali okoličanski poslanci. Posl. Ivan Goriup je šel k deželnemu glavarju vprašaje istega, da-li mu hoče dati besedo v protest proti temu napadu in da-li hoče izprazniti galerijo. Glavar je odgovoril: »Niste v zadostnem številu. — Seja se je prekinila; ne morem vam dati besede in tudi ne izprazniti galerije«. Mej tem je naraščal hrup na galeriji bolj in bolj. Na okoličanske poslance, ki so mirno sedeli na svojih mestih, so metali razne predmete in slednjič celó okvirje in okna, ki so pala pol metra pred poslanca Ivana Nabergoja in Alojzija Goriupa, in sicer je padalo s tako silo, da se je preobrnil jeden sedež, zbok česar je bilo v nevarnosti, če že ne življenje, pa vsaj zdravje rečenih dveh poslancev. Na to je Nabergoj ustal in zapustil dvorano. Zunaj dvorane so mu italijanski poslanci žugali s pestmi in ga psovali. Potem so se ital. poslanci povrnili v dvorano. Galerija je neprenehoma tulila »fora i ščavi« in vsled nagovarjanja od strani vladnega zastopnika je dež. glavar zaukazal sprazniti galerijo. Toda nihče ni hotel ven. Raseovich je kričal, da danes ne sme biti seje, ker je provokacija od strani Slovanov prevelika. Z galerije pa so mej tem še vedno pljuvali na okoli-

čane in rjovel: fora i ščavi! Ker pa so namerjali Italijani, nadaljevati sejo po odhodu okoličanskih poslancev, se ti poslednji niso hoteli odstraniti, dokler jim ni zagotovil vladni zastopnik, da je seja zaključena. Poslanec Alojz Goriup je rekel vladnemu zastopniku, da se je lahko danes sam prepričal, da-li je bila abstinencia slovenskih poslancev opravičena ali ne, ter da so sedaj postavljeni na laž tudi drugi, nikakor pa ne okoličanski poslanci. Novinarjem pa je vskliknil, da naj točno zabeležijo ta lepi čin njih slavljene kulture . . . !

Da, lepi čin, katerim je neizbrisno omadeževana čast zakonodajne dvorane tržaške!

Deželni zbor goriski je vsprejel proračunski provizorij. A dogodek dneva je to, da so naši poslanci zopet prišli v dvorano in da so našli na mizi načrt zakona za osnutje deželnega šolskega zaloga, torej za uresničenje stare zahteve naših poslancev. Mi nočemo hiteti pred dogodki in nočemo precenjevati dejstva, da je knez nadškof glasoval proti nujnosti, marveč hočemo čakati, da se v plenumu odloči usoda te predloge. Ali že po tem vspehu, ki so ga dosegli naši poslanci z svojo taktiko, je definitivno rešeno vprašanje, ali so bili na pravi poti ali ne! Dejstvo je torej tu, da je po abstinenci in po podpori naše delegacije na Dunaju prišla vladna predloga, kar bi se ne bilo zgodilo nikdar, da so poslanci ubogali one, ki so jih kar slepo gonili v deželni zbor. Saj je nastop Pajerjev pokazal dovolj jasno, česa je pričakovati od pogajanj z italijanskimi poslanci. Od teh ni pričakovati ničesar, ako vlada ne zavrti svojega biča nad glavami njihovimi. In pred našimi očmi stoje slov. poslanci v vsej dušni svoji veličini, ko imamo dokaz, da so delali vzle napadom, ponosno preziraje vse insinuvacije in ne da bi bili ni z besedico reagovali na toliko krivice. Sedaj pa naj sodijo — gospodje učitelji: kje so jim prijatelji?!

Gledé deželnega zbora kranjskega opozarjamo na telefonično poročilo, ki smo je prejeli danes iz Ljubljane.

V deželnem zboru češkem je predlagal posl. Podlipny, naj vse tiskovine in razglasila namestništva nosijo naslov: »Namestništvo kraljevstva češkega«. Zajedno je predlagal, naj se krona sv. Vaelava in drugi kraljevi znaki češki hranijo na takem mestu, da se bodo mogli izločevati o gotovih prilikah. Posl. Herald je interpeloval vlado, kaj misli storiti v zboljšanje deželnih finanec.

V deželnem zboru gališkem je prijavil deželni maršal, da mu je došlo več načrtov za volilno reformo, namestnik pa je predložil več vladnih predlog. Malorusom je zagotavljal popolno nepristranost in enakopravnost obeh narodnosti. Izgrede je pripisoval nedostatku v izobražbi kmečkega ljudstva in agitacijam. Izjemne naredbe so bile potrebne.

V deželnem zboru šlezkem so poljski in češki poslanci izjavili, da so došli na posvetovanja le zato, da se ne pomnože težave sedanjega položnja.

Deželni zbor niže-avstrijski je zapričel svoje delovanje činom narodne nestrpnosti. Sklenil je, da je izključno nemški jezik rabiti v uradih in šolah.

V otvoritveni seji dež. zbora štajerskega se je predstavil novi namestnik, zatrdivši, da hoče biti v kontaktu z ljudstvom in skrbeti za blaginjo v deželi.

Domače vesti.

Kje je provokacija?! Ko so se med otvoritveno sejo italijanski poslanci prepirali z našimi zunaj dvorane, so očitali našim, da provokujemo. Naši so jim odgovorili: »Lani ste nam očitali, da provokujemo le se svojo izjavo, da se ne bomo udeleževali sej, ker da ni nobenega razloga za abstinenco, letos pa provokujemo zopet, ker se hočemo udeleževati sej!«

Jeden laških poslancev je hotel biti posebno »kunšten«. Menil je namreč: »Kaj bi rekli na pr. v Ljubljani, ako bi Lah hoteli v njih deželni zbor«. Ubožec ne ve, da slovenski poslanci tržaški hočejo v deželni zbor **svoje** pokrajine, v katerega imajo pravico zahajati, dočim bi v označenem slučaju Italijani silili v deželni zbor tuje pokrajine, kjer nimajo ničesar opraviti. Sicer pa vemo, da na

tačov način bi jih v Ljubljani ne sprejeli. Za toliko so že boljši slovenski — barbari.

„Piccolo“ toži, priznava in laže. Toži, da je Nabergoj svojim prihodom v deželni zbor zagrešil nečuvno prepotenco, da ima železno čelo itd. Kje je provokacija?! Nabergoj ni storil drugega, nego da je hotel izvrševati mandat, podeljen mu od volilcev na zakonit način, mandat, katerega sta pripoznala verifikacijski odsek istega deželnega zbora in visoko sodno mesto ter tudi deželni glavar sam, ki je doposlal Nabergoju povabilo na sejo. Kje je torej prepotenca?!

»Piccolo« priznava, da so tudi nekateri poslanci z galerije vred podili vse naše iz dvorane!

»Piccolo« laže, ko piše kakor da so naši retirirali, da so odšli iz dvorane, ne da bi se bili povrnili več. Naši so se povrnili v dvorano in so odšli definitivno še le potem, ko so bili gotovi, da se brez njih ne bo nadaljevala seja.

Pljunki avite colture. Od Sv. Ivana nam pišejo: »Mirno smo sedeli v društveni krčmi, ko je dospel iz mesta naš poslanec g. Vatovec. Povedal nam je, kaj se je godilo žnjimi v deželni zboru. Našteval nam je vse slavne čine »avite colture« — in pokazal nam svojo črno sukno, na kateri se prav dobro poznajo vsi pljunki, ki so prileteli nanj od »avite colture«.

Naprosili smo ga, naj nikar ne očisti sukne, temveč, naj jo shrani, kakoršna je. Ko pride na kako slavnost, tedaj naj jo obleče, da bo vse občinstvo videlo sadove te »avite colture«: zares krasno svetinjo ali dekoracijo v spomin — sramote onih, ki so se ovekovečili na takov način.

Od druge strani smo izvedeli, da je jednemu naših poslancev priletel pljunek ravno na lice. Dotičnik je pokazal ta izbruh »avite colture« svetovalecu Spadoniju, vskliknivši: Kaj takega ne delajo niti divjaki!

Ministerskemu predsedniku grofu Thunu se je odposlala iz Trsta nastopna brzojavka:

Na današnjo otvoritveno sejo deželnega zbora so došli podpisani slovenski poslanci. O prihodu posl. Nabergoja je nastal na galeriji peklenški spektakel. Ko so itatijanski poslanci zapustili dvorano, so jeli v navzočnosti pasivnega vladnega zastopnika z galerije metati različne predmete, med temi celo okvirje od oken, na podpisane, in so na tem načinom spravljali v nevarnost njihovo življenje. Protestujoči proti takemu barbaričnemu in od deželnega glavarja dopuščanemu postopanju, izjavljajo podpisani, da se v bodoče ne bodo udeleževali sej deželnega zbora in mestnega sveta.

Ivan Nabergoj, Ivan Goriup, Alojzij Goriup, Fran Dollenz, Fran Kosec, Ivan Marija Vatovec.

Zapojmo jim tudi mi v odgovor! Pišejo nam: Ali je možno tudi najtreznejemu opazovalcu naših razmer — ako ima le kaj čutečega srea v prsih in le kaj gorke krvi v žilah — pisati o našem političnem položaju, ne da bi mu o tem vrela kri same jeze?! Ali ni da bi moralo počiti sree, ko vidi in sliši, kaj vse počenjajo naši kleti sovražniki, ki so zajedno sovražniki vsemu, kar je avstrijskega, ne da bi jih doletela kaka kazen in da bi se naši vladni organi osrčili do kake energije. Kar v glase-rokovicah se postopa žnjimi, ko uprizarjajo najostrejšo demonstracijo, in to — povdarjamo še enkrat — ne samo proti mirnemu, cesarju udanemu, državi zvestemu prebivalstvu slovenskemu, marveč tudi proti vladi in državi sami!

Vi, gospod urednik, ste videli sami in opazovali grde orgije fanatizma in zbesnelosti, ki so se praznovale v letu 1898. na dan rojstva Izveličarjevega, in to o belem dnevu! Povejte mi, kaj se vam zdi, kako bi se godilo množici Slovencev, ako bi uprizorili kaj takega, kar so storili irredentovci?! Meni vsaj se zdi po dosedanjih skušnjah, da bi ta množica slično demonstracijo, sovražno italijanskemu življu in nasprotno vladi, morala poplačati s prikrajšanjem osebnosti svobode za lepo vrsto mesecev ali pa let.

Gospod urednik, ne smem dalje, kajti sicer

Raje vam zabeležim doli sledeče kitice, katere blagovolite sporočiti našemu prožrtvovalnemu pevovodji in dragemu prijatelju Srečku Bartelu, ali pa mlademu trudoljubivemu Vogriču, da bi nam zložila besedam primerem napev.

Moj vsklik bi bil:

Lassé pur, che i zighi e urli,
i farabutti e mascalzoni
uniti anche i senziati,
ma il ginnasio a Pisino
avranno sicuro i croati!

Ivan Grozni pl. Kraševski.

„Tržaško podporno in bralno društvo“ vabi vse svoje člene na »Silvestrov večer«, ki ga priredi veselilni odsek tega društva z malo predstavo, tombolo in šaljivo loterijo v društveni dvorani.

Rojanska ženska podružnica pripravlja se marljivo za svojo veselico, ki se bo vršila na dan sv. Treh kraljev v dvorani »slovenske čitalnice«. Enako marljivo pripravlja tudi gospica vrtnarica v Rojanu svoje šolarke, ki imajo nastopiti na tej veselici. Kakor se kaže, utegne biti isti večer jako zanimiv, ker hočejo Rojančanke podati svoji veselici posebno lice in nadejamo se, da privabi ista mnogo sl. občinstva v lepe čitalnične prostore.

Program veselice priobčimo v kratkem.

Mešani pevski zbor „Slovan“ na Padriču priredi na novo leto 1899. v ondodni gostilni »pri Martinu« svoj pevsko zabavni večer. Prijatelji petja, dobro došli!

Pevsko društvo „Adrija“ v Barkovljah vabi na »Silvestrov večer«, katerega priredi v soboto dne 31. decembra 1898., v veliki novi dvorani v »Narodnem domu« v Barkovljah s sledečim razporedom: 1. Iv. pl. Zajc: »Putnica«, moški zbor. 2. »Narodne pesmi«, mešani zbor. 3. »Čevljar in krojač«, šaljiv dvospev. 4. Petz: »Oratorij«, dvoglasni ženski zbor. 5. Srečkanje na dobitke. 7. H. Volarič: »Slovan na dan«, mešani zbor. 7. Trifkovič: »Srečno novo leto«, veseloigra v enem dejanju. 8. Prehod iz starega leta v novo. 9. Slobodna zabava s plesom. Začetek ob 7 in pol uri zvečer. Vstopnina za osebo 40 stotink (20 nč.). Vljudno vabi odbor.

Pevsko društvo „Zarja“ v Rojanu priredi dne 31. decembra 1898., v gostilni konsumnega društva »Silvestrov večer« petjem, tamburanjem, igro in plesom.

»Der Süden«. Edini časopis za politične, kulturne in gospodarske koristi Hrvatov in Slovencev v nemškem jeziku, izhajajoči na Dunaju, zvršil je prvo dobo svojega razvitka. Dasi je bil časopis »Der Süden« ustanovljen v najgorši dobi, pridobil si je tekom pol leta vendar mnogo prijateljev, ne samo mej Hrvati in Slovenci, temveč tudi med drugim slovanskim svetom. Da, celo med Nemci je našel naročnikov, kar je najboljši dokaz, kako potreben je bil ta list, ki so ga ustanovili odlični slovenski in hrvaški zastopniki v državnem zboru. Ta časopis, ki je izhajal s kraja po dvakrat na mesec, začel je od začetka novembra izhajati trikrat na mesec, ne da bi se bila starim naročnikom naročnina povišala. Od mnogih strani dohajajo vesti, da bi list skoro postal tednik. To bo pa mogoče le takrat, ko bode dovolj naročnikov za tedensko izdavanje. Že s tem, da list izhaja trikrat na mesec, so stroški večji, nego naročnina. Zato prosimo slovenske in hrvaške rodoljube, katerim je ležeče na tem, da more ta list dosežati svoje svrhe, da se nauj naročujejo ter priporočajo naročevanje lista čitalnicam, gostilnicam, kavarnam in domoljubnim zavodom. Velike važnosti za list so tudi oglasi (inserati) posebno za one tvrdke in pojedince, ki si žele trgovinskih in družih zvez izven slovenskih in hrvaških dežel.

Uredništvo in upravnništvo lista »Der Süden« se nahaja na Dunaju, I. Plankengasse 4.

Vseletna naročnina znaša 3 gld., polletna 1 gld. 65 nč.

„Prostovoljno ognjegasno društvo v Sežani“ priredi dne 31. t. m. zabavni večer v gostilni Mahorčičevi, na katerega vabi vse svoje društvenike in prijatelje. Na željo, izraženo od več strani, spremenilo je društvo § 1. svojih pravil v toliko, da bo nadomeščalo v naprej tudi bralno in pevsko društvo. Ta pravila so že potrjena, in društvo začne dne 1. januarja 1899. poslovati razširjenim delokrogom.

Loterijske številke, izžrebane dne 28. t. m.:
Brno 71 6 12 44 52

Različne vesti

Gosji roman. Da je gosak zvest pokrovitelj in pogumen branitelj svoje izvoljene goske, to je stara stvar. V Vasi Stetten na Hebenzollenskem pa živi gosak, kateremu ga pa pač ni dobiti vrstnika. Ta gosak si ni izbral goske iz svoje črede ampak gosko, katera stanuje celih 300 metrov od njegovega hleva, na drugem koncu vasi. Ta oddaljenost pa ne ovira gosje ljubezni. Vsako jutro, čim se odpro vrata, pohiti gosak doli proti koncu vasi, goska pa caplja njemu nasproti. Navadno se srečata sredi pota in ostaneta potem ves dan skupaj. Zvečer spremlja gosak svojo izvoljenko domov, čaka, da se umakne v svoj hlev in da zapro vrata za njo, ter stoji navadno še celo uro na straži pred njeno hišo, predno se vrne domov. Časih pa se zgodi, da spremi goska gosaka na njegov dom in da prenoči v njegovem hlevu. Ta roman že pet let in se, kakor poroča berolinski list »Tägliche Rundschau« ponavlja dan na dan.

Spremembe v poštnem prometu, sklenjene na poštnem kongresu v Washingtonu.

(Dalje.)

Pošiljatve se steklenimi, tekočimi, maščobnimi, oljnatimi, barvnimi vzorci in živimi bučelami so obče dovoljene.

Glede predpisov, kako morajo biti take pošiljatve zavite (zaprte), veljajo sledeče spremembe: Steklenine morajo biti tako zadelane v kovino, les, usnje ali lopenko, da je izključeno vsako poškodovanje poštnih uslužbencev jali pošiljatev samih.

Steklenice s tekočinami, maščobami, olji itd. morejo se pošiljati v izdolbenem lesu, zaprtem s pokrovcem; takov panjec mora biti na najtanšem mestu najmanj 2 1/2 milimetra debel in znotraj zadostno obložen s kako sesalno tvarino. Ti panjeci ne potrebujejo nikakoršnega zavoja.

Po isten cenovniku, ki velja za vzorce blaga, dovoljeno je pošiljati prirodopisne predmete kakor: posušene ali preparovane živali in rastline, rudnine itd., s pogojem pa, da isti niso predmet trgovine.

Kakor tiskovine se pošiljajo lahko tudi albumi s fotografijami. Pravilo, da tiskovine ne smejo imeti nikakih spreminjatev in dodatkov, dobi sledeče nove izjeme:

na posetnicah (vizitnicah) so dovoljeni izrazi uljudnosti (voščila, zahvale, sožalje itd.) obsegajoči največ pet besedij; mesta v tiskanem tekstu smejo se podčrtovati; na avizih za poslovna potovanja rokopisno ali mehaničnim potom označiti ali popraviti;

Na božičnih ali novoletnih voščilnicah smejo biti voščila rokopisana;

na subskripcijskih listih za knjige, časopise itd. sme se, kakor je to dovoljeno tudi pri knjižgarskih naročilnih listih, zahtevane ali ponujane knjige roko spisati in tiskano besedilo popolnoma ali deloma prečrtati ali podčrtati;

ZALOGA POHIŠTVA

tvrdke

Alessandro Levi Minzi v Trstu.

Via Riborgo 21 in Piazza Rosario 2
(šolsko poslopje).

Zaloga pohištva in tapetarij vseh slogov lastnega izdelka. Bogato skladišče ogledal, vsakovrstnih slik, žimnic in pogrinjal. Na zahtevanje ilustrovan cenik zastoj in franco. Naročeno blago se stavlja na parnik, ali na železniško postajo, ne da bi za to računil stroške.

Velika zaloga solidnega pohištva in tapetarij

od

Viljelma Dalla Torre v Trstu

Trg S. Giovanni hiš. šte. 5 (hiša Diana).

Absolutno konkurenčne cene.

Moje pohištvo donese srečo

na izrezkih iz časopisov in drugih periodičnih listov dovoljeno je roko ali mehaničnim potom napisati ime, datum, številko in naslov časopisa, iz katerega je članek vzet.

Priporočene pošiljave s povzjetjem so do povzetnega zneska 500 gld., oziroma temu jednakega zneska v veljavi dežele, kamor je pošiljatev namenjena, dovoljene v prometu z Belgijo (1000 frankov), Italijo (1000 frankov), Francijo (1000 frankov), Luksenburško (1000 frankov), Nizozemsko (500 goldinarjev nizozemske velj.), Norveško (720 kron škandinavske velj.), Švedsko (720 kron škand. velj.), Švica (1000 frankov), Tunisom (1000 frankov) in s. e. kr. poštini uradi v Beyrutu, Carigradu, Solunu in Smirni (1000 frankov).

Pošiljave s povzjetjem do 250 gld., oziroma do temu jednakega zneska v veljavi dežele, kamor je pošiljatev namenjena, so dovoljene v prometu s Chile (100 pegov), Dansko (360 kron škand. velj.), Portugalsko (130.000 reisov) in Rumunsko (500 frankov). (Pride še).

Koledar.

Danes v četrtek 29. decembra: Tomaž, s. m.; Trofim, m. Jutri v petek 30. decembra: David, kr.; Nicefor, m.

Solčni:	Lunin:
Izhod ob 8. uri 14 min.	Izhod ob 6. uri 43 min.
Zahod „ 3. „ 52 „	Zahod „ 9. „ 21 „

Ta je 53. teden. Danes je 362. dan tega leta, imamo torej še 3 dni.

Brzjavna in telefonična poročila. (Zadnje vesti.)

Ljubljana 28. Danes se je sešel deželni zbor in imel dve seji. Začetkom dopoldanske seje je baron Hein prečital cesarjev odgovor na udanostno adreso v slovenskem in nemškem jeziku. Odgovor je bil vsprejet s »Slava«-klici. Deželni glavar je v svojem govoru omenjal smrti cesaričine, spominjal se pokojnega poslanca Globočnika in končno pozdravil novo vstopivšega člana, knezoškofa dra. Jegliča in novega poslanca Šubica. Zvršile so se volitve v razne odseke, v katerih je vsak klub s tretjino zastopan. Pozornost je obudilo, da posl. Žitnik ni bil od svoje stranke kandidovan v noben odsek. Rešile so se nujne predloge radi provizornega pobiranja deželnih doklad in ljubljanske gostiščine. Popoldne ob petih se je pričela druga seja z utemeljevanjem nujnih predlogov dra. Majarona in Ivana Hribarja. Prvi je predlagal, naj se pozove vlada, da takoj v državni proračun postavi svote za ustanove slovenskim docentom na ljubljanskem vseučilišču. Drugi je predlagal, naj deželni zbor odpošlje do cesarja deputacijo s prošnjo za vseučilišče v Ljubljani. Oba predloga sta bila odobrena z vsemi slovenskimi glasovi. V deputacijo so bili izvoljeni: glavar Detela, knezoškof dr. Jeglič, odbornik Povše in posl. dr. Majaron.

Nekoliko debate je bilo o oddaji menenja, kam naj se premesti stiško sodišče, v Št. Vid ali v Višnjo goro. Večina se je odločila za Višnjo goro. Potem je bilo zborovanje preloženo na nedoločen čas.

Praga 29. Pred današnjo sejo deželnega zbora so se mladočeški poslanci podrobno bavili s cesarskim poročilom, ki je v narodu češkem povzročilo razočaranje. »Narodni Listy« pravijo, da je grof Thun s tem sporočilom nemški obstrukciji pripravil popolni triumf. V nedolgem času poda narod češki svoj odgovor, ki bo kratek ali značilen. Podpis grofa Thuna na cesarskem sporočilu, daje istemu znak osmrtnice za ministerstvo.

V današnji seji deželnega zbora je poslanec Herold poročal proračunskemu provizoriju. Poslanec Baksa je jako ostro govoril o cesarskem sporočilu, isto da je nespoštljivo ne le glede na državno pravo, ampak tudi glede na najzmernejše zahteve mladočeške stranke.

Dunaj 29. (Nizeavstrijski deželni zbor). Deželni maršal je odprl sejo po 11. uri in pol. V nadaljevanju večerjanskega dnevnega reda se vrše volitve v več odsekov.

Dunaj 29. Ministerski predsednik grof Thun in vsi ostali ministri, ki so se udeležili pogreba grofice Thun, so se povrnili na Dunaj. Vojni minister pl. Krieghammer je dospel danes zjutraj iz Išla.

Madrid 29. Sagastu in Castelarju se je obrnilo na bolje. Sodijo, da za ministerskega predsednika Sagasta ni več nevarnosti.

Poslano.

Podpisani je zavaroval tri zvonove tukajšnje cerkve pri slavni zavarovalnici »Unio catholica«. Ko je kmalu potem srednji zvon počil, je zavarovalnica brez prigovorov dala na svoje stroške počeni zvon preliti in je vse druge postranske stroške pošteno in točno poravnala. Zato jo podpisani vsem županstvom in cerkvenim oskrbništvom najtopleje priporočam.

Srednje, dne 27. decembra 1898.

Valentin Pipan,
vikarij.

Prošnja.

Prosim prav pristočno lepo, da bi naročili in sprejeli blagovoljni čitatelji kake srečke, ki so izdane za zidanje prepotrebne nove predmestne farne cerkve pri sv. Magdaleni v Mariboru. Ena srečka velja 50 nč. Srečkanje bode 15. maja 1899. Prvi dobitki so: Par težkih volov, par lepih krav, 10 polovnjakov dobrega starega vina.

Tomaž Rožanc,
č. kanonik, župnik in dekan.

Namizna jabolka

100 klg. 10 gld.

Denar naprej ali pa po povzjetju.

Dobiva se pri

Ivanu Razboršek,

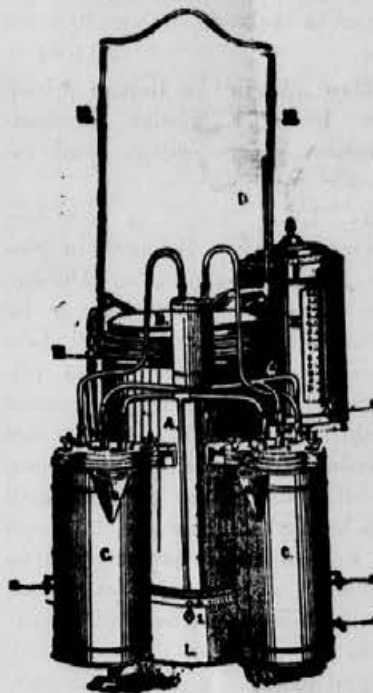
Šmartno pri Litiji.

Na zahtevanje cenik in prospekt.

Prva tržaška tovarna

aparatorov za napravljanje plina acetilena

tvrdke ROCCO & C. v ulici Sanità št. 9.

Autorizirani instalaterji plina, vode in plina acetilena.

Aparat na acetilen od Josipa Rocca, patentiran v Avstro-Ogerski je absolutno najbolj praktičen in gotov, lahko rabjen - ne eksplozivna, vsprejet od različnih za varovalnih društev. Vsprejemajo se vsakovrstne kompletne naprave za hiše, restavracije, gledališča in mesta pod najugodnejšimi pogoji.

Velika zaloga najboljšega apnenega kisleca, katerega kilogram daje 300 litr. plina.

Velik izbor svetilnic in pripadkov za razsvetljavo.

SPECIJALITETA CESTNIH SVETILNIC,

na 1 ali 2 plamena brez dovoda plina (priprave za dvorce [vile] kľoske in mala mesteca).

Vsprejemajo se dela za instalacije in popravljanje dovodov.

Zaloga
ulici Sanità št. 9.

Delavnica
v ulici S. Giorgio

ZALOGA POHIŠTVA IN OGLEDAL

Rafaella Italia

TRST - Via Malcanton št. 1 - TRST

Zaloga pohištva za jedilnice, spalnice in sprejemnice, žimnice in peresnice, ogledal in železnih blagajna, po cenah, da se ni bati konkurence.

100 do 300 gld.

zamorejo si pridobiti osebe vsakega stanu v vsakem kraju gotovo in pošteno, brez kapitala in rizika vrazpečevanjem zakonito dovoljenih državnih papirjev in srčk. Ponudbe pod naslovom Ludwig Oesterreicher v. Budimpešti, VIII Deutschgasse 8.

Slovenke pri sv. Jakobu, pozor!

V ulici S. Marco št. 19 je

nova pekarija - prodajalnica,

katera ima na prodaj svež kruh, razne moke za fino in navadno peceivo, izborno maslo, frlišno in kuhano, in raznošarne sladkarije po navadnih cenah. Sprejema domači kruh v peko. Naročeno pošilja se tudi na dom.

Priporoča se osobito slovenskim materam za pogosto obiskovanje, udani

Florijan Kompara.

Zaloga vina.

Podpisani naznanja slovenskemu občinstvu, da ima svojo zalogo pristnih dalmatinskih vin v Androna San Lorenzo (zadaj za magistratom).

Cena 34 in 36 novč. liter.

Razprodaja v vsakej množini od 5 litrov naprej; na zahtevanje se pošilja tudi na deželo.

Pristnost vina se garantira.

Naročbe se vsprejemajo v ulici del Pane št. 1. (uhod tudi Via Malcanton št. 6).

Jurij Lozić.

Svoji k svojim!

Naznanjam sl. občinstvu, da sem odprl novo trgovino na drobno in debelo z jesihom in finim oljem ter vsakovrstnega

kolonijalnega blaga

v ulici Poste Nuove št. 3

(hiša Brunner.)

Josip Starè.

„EDINOST“

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

Izhaja v Trstu dvakrat na dan razun nedelj in praznikov.

Zjutranje izdanje izhaja ob 7. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri zvečer. O ponedeljkih in po praznikih izhaja prvo izdanje o 9. uri predpoludne. — Naročnina znaša: Obe izdanji gl. 21.—; samo večerno izdanje gl. 12.—, (poslednje zadostuje za naročnike popolnoma). Posamezne številke stanejo: Zjutranje izdanje 3 kr., večerno 4 kr

V Trstu se razprodaja „Edinost“ po tobakarnah v teh-le ulicah in trgih:

Piazza Caserma št. 2. — Via Molin piccolo št. 8. — Via S. Michele št. 7. — Ponte della Fabra. — Via Rivo št. 30. — Campo Marzio. — Via delle Poste nuove št. 1. — Via Caserma št. 13. — Via Belvedere št. 21. — Via Ghega št. 2. — Volti di Chiozza št. 1. — Via Stadion št. 1. — Via Acquedotto. — Via Istituto št. 18. — Piazza Barriera. — Via S. Lucia. — Piazza Giuseppina.

V okolici se prodaja:

Na Greti pri gosp. Pogorelcu, v Škledju pri gosp. Antonu Sancin (Drejač) in pri Sv. Ivanu pri gosp. Ani vdovi Gašperšič. — Izven Trsta prodaje se „Edinost“ v Gorici v tobakarni g. Josipa Schwarz v Šolski ulici.

Slovenci! Naročajte, podpirajte in širite med rodoljubi to glasilo tržaških Slovencev, katerega program je v prvi vrsti obranitev in razvitek milega nam slovenskega naroda na tržaškem ozemlju in bramba nam po zakonu zajamčenih pravic.

Rojaki, uvažujte naše geslo: „V edinosti je moč!“